

Sygn. akt **XXVIII C 8922/21**

POSTANOWIENIE

Dnia 16 lipca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXVIII Wydział Cywilny w składzie

Przewodniczący: sędzia (del.) Piotr Grenda

na posiedzeniu niejawnym w dniu 16 lipca 2021 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa **A. C. i U. P.**

przeciwko **Bankowi (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.**

o ustalenie i zapłatę ewentualnie zapłatę i ustalenie

w przedmiocie wniosku powodów o udzielenie zabezpieczenia

postanawia:

1. udzielić zabezpieczenia roszczenia o ustalenie, że umowa kredytu nr (...) - (...) z dnia 24 sierpnia 2005 roku jest nieważna, poprzez unormowanie praw i obowiązków strony postępowania na czas jego trwania poprzez wstrzymanie obowiązku dokonywania spłaty rat kredytu przez powodów A. C. i U. P., w wysokości i terminach określonych ww. umową w okresie od 16 lipca 2021 roku do czasu uprawomocnienia się wyroku w niniejszej sprawie;
2. w pozostałym zakresie oddalić wniosek.

Sygn. akt XXVIII C 8922/21

Uzasadnienie postanowienia z 16 lipca 2021 roku wydanego w przedmiocie zabezpieczenia powództwa

Pozwem z dnia 6 lipca 2021 r. (data nadania k. 45) powodowie A. C., U. P. wnieśli o:

1. ustalenie, że umowa kredytu hipotecznego nr (...) - (...) z dnia 24 sierpnia 2005 r. zawarta pomiędzy powodami a Bankiem (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. (poprzednikiem prawnym Banku (...) S.A.) jest nieważna,
2. zasądzenie od pozwanego wyłącznie na rzecz powódki A. C. kwoty 272.281,81 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem zwrotu świadczeń nienależnych czynionych wyłącznie przez powódkę A. C. na rzecz pozwanego na podstawie nieważnej umowy kredytu.
3. Zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów procesu według norm przepisanych

W przypadku nieuwzględnienia powyższych roszczeń, strona powodowa wniosła również roszczenia ewentualne.

Ponadto powodowie wnieśli o udzielenie im zabezpieczenia roszczenia o ustalenie nieważności poprzez unormowanie praw i obowiązków stron postępowania na czas jego trwania poprzez:

- a) wstrzymanie obowiązku spłaty rat kredytu przez stronę powodową w wysokości i terminach określonych umową kredytu hipotecznego nr (...) - (...) z dnia 24 sierpnia 2005 r. w okresie od dnia udzielenia zabezpieczenia roszczenia do dnia uprawomocnienia się wyroku w niniejszej sprawie,

b) zakazanie pozwanemu złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytu hipotecznego nr (...) - (...) z dnia 24 sierpnia 2005 r. w okresie od dnia udzielenia zabezpieczenia roszczenia do dnia uprawomocnienia się wyroku w niniejszej sprawie,

c) zakazanie pozwanemu przekazywania informacji do Biura (...) S.A., Biura (...) S.A. oraz innych podobnych podmiotów informacji o niedokonywaniu przez powodów spłat rat kredytu w okresie od dnia udzielenia zabezpieczenia roszczenia do dnia uprawomocnienia się wyroku w niniejszej sprawie.

W uzasadnieniu wniosku o zabezpieczenie strona powodowa podniosła, że uprawdopodobniła swoje roszczenie oraz posiada interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Wniosek o zabezpieczenie jest zasadny w części dotyczącej wstrzymania obowiązku uiszczania rat w związku ze sporną umową kredytu.

Zgodnie z art. 730 § 2 k.p.c. sąd może udzielić zabezpieczenia zarówno przed wszczęciem postępowania jak i w jego toku. W myśl art. 730¹ § 1 k.p.c. udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona postępowania, która uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w jego udzieleniu. Interes prawny występuje wówczas, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie (730¹ § 2 k.p.c.).

Stosownie zaś do treści art. 755 § 1 pkt 1 k.p.c. – w przypadku roszczeń niepieniężnych – możliwe jest ich zabezpieczenie poprzez unormowanie praw i obowiązków stron postępowania na czas trwania postępowania w sposób odpowiedni do okoliczności.

Uprawdopodobnienie, w odróżnieniu od dowodu, nie daje pewności co do prawdziwości twierdzenia o istnieniu konkretnego roszczenia, ale sprawia, że twierdzenie to staje się prawdopodobne (vide: m.in. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w uzasadnieniu postanowienia z dnia 13 lutego 2012 r., sygn. akt I ACz 270/12). Uprawdopodobnienie jest łagodniejszym od udowodnienia, pod względem formalnym, sposobem wykazania dochodzonego roszczenia. Z twierdzeń pozwu prima facie powinno wynikać, że powód ma rację. Do uprawdopodobnienia twierdzeń w postępowaniu zabezpieczającym odnoszą się ogólne reguły dotyczące uprawdopodobnienia stosowane w postępowaniu cywilnym.

W niniejszej sprawie strona powodowa uprawdopodobniła, że:

1. zawarła w dniu 24 sierpnia 2005 r. z poprzednikiem prawnym pozwanego banku umowę o kredyt hipoteczny nr (...) - (...) (umowa k. 32), na podstawie której bank wypłacił powodowi kwotę 230.669,38 zł (89.431,00 CHF – zaświadczenie k. 40),
2. dokonała wpłat na rzecz pozwanego banku tytułem spłaty rat kapitałowo-odsetkowych kwotę 265.087,32 zł (zaświadczenie k. 43v), co przewyższa wypłacony jej kapitał.

Biorąc pod uwagę materiał dowodowy zgromadzony w sprawie, należy przyjąć, że strona powodowa **uprawdopodobniła swoje roszczenie** niepieniężne – o ustaleniu nieważności spornej umowy. Wskazywać na to może treść postanowień decydujących o sposobie przewalutowywania kredytu, które to postanowienia pozwalają pozwanemu bankowi na swobodne kształtowanie wysokości świadczenia należnego mu od powodów jako kredytobiorców. Uprawnienie banku do określania wysokości kursów CHF według sporządzonych przez niego tabeli kursowych, na gruncie zawartej umowy nie doznaje formalnie żadnych określonych ograniczeń. W świetle orzecznictwa sądów - tego rodzaju klauzule stanowią niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385¹ k.c. (vide: m.in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 22 września 2020 r., sygn. akt V ACa 143/20, wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 12 marca 2020 r., sygn. akt I ACa 257/19). Tak ukształtowana umowa jest

sprzeczna z art. 353¹ k.c., naruszając naturę zobowiązania, a przez to nieważna z mocy art. 58 § 1 k.c. (vide: m.in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie, sygn. Akt. V ACa 567/18).

Do wniosku o nieważności prowadzi również rozważenie możliwości trwania umowy po usunięciu z niej spornych postanowień. W obecnym stanie orzecznictwa nie może być wątpliwości co do abuzywności tego rodzaju postanowień umownych (vide: wyrok TSUE w sprawie C-260/18 oraz wyroki SN w sprawach III CSK 159/18 oraz I CSK 242/18). Po ich usunięciu pozostają elementy niezbędne dla trwania umowy kredytu – w szczególności wysokość odsetek zastrzeżonych według stawki LIBOR. Jednakże w ocenie Sądu Okręgowego, taka umowa nie może być wykonywana ze względu na zakaz stosowania tego wskaźnika do wierzytelności wyrażonych w PLN.

Przenosząc ten wywód do roszczeń strony powodowej należy stwierdzić, że roszczenie główne jest uprawdopodobnione w zakresie żądania ustalenia nieważności.

Zdaniem Sądu, strona powodowa **uprawdopodobniła także posiadanie interesu prawnego** we wstrzymaniu obowiązku uiszczania rat kapitałowo – odsetkowych w związku ww. z umową od dnia wydania postanowienia o zabezpieczeniu powództwa aż do dnia uprawomocnienia się orzeczenia kończącego postępowanie w niniejszej sprawie.

Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie. Strona powodowa ma interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. w takim ustaleniu, ponieważ dopiero wskazanie tej okoliczności w wyroku sądu daje stronom umowy pełne zakończenie sporu – gwarantowane powagą rzeczy osądzonej. Wbrew tradycyjnemu rozumieniu tego przepisu możliwość dochodzenia zapłaty stanowczo nie jest wystarczająca.

Pozew ma na celu uniknięcie nienależnych wpłat na rzecz pozwanego banku, wynikających ze skutecznie podważonej umowy. Sąd w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę wychodzi z założenia, że zwrot kwoty wypłaconej przez bank prowadzi do sytuacji, w której dalsze wpłaty dokonywane w trakcie trwania postępowania, po przekroczeniu kwoty wypłaconego kapitału, stanowiłyby bezpodstawne wzbogacenie banku – który to pogląd nie do końca prawidłowo jest określany mianem teorii salda (vide: wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie, sygn. akt XXV C 1597/17).

Ewentualne uwzględnienie powództwa spowoduje konieczność rozliczenia się stron, przy czym nie można wykluczyć, iż w takiej sytuacji, to powodom służyć będzie roszczenie o zwrot wpłaconych kwot. Postulowane zabezpieczenie powództwa - poprzez unormowanie praw i obowiązków stron postępowania na czas jego trwania w sposób wskazany we wniosku o zabezpieczenie – zmniejszy tego rodzaju roszczenie. Brak zabezpieczenia zgłoszonego roszczenia niepieniężnego sprawi natomiast, że strona powodowa, która spłaciła już kwotę przekraczającą otrzymany kapitał, będzie zobowiązana dalej dokonywać spłat. Właśnie w tego rodzaju sytuacji - uprawdopodobnieniu, iż skutek dalszego wykonywania umowy należność powodów będzie narastać – należy w ocenie Sądu Okręgowego upatrywać poważnego utrudnienia osiągnięcia celu postępowania (tym samym Sąd Okręgowy w pełni podziela pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Warszawie w postanowieniu z dnia 1 kwietnia 2020 r., sygn. akt VI ACz 1137/19).

Uregulowanie stosunków między stronami na czas trwania procesu polegające na wstrzymaniu obowiązku spłaty rat, które z racji nieważności umowy nie są należne, pozwala na uniknięcie kolejnego procesu o ich zwrot. Taki proces należy traktować jako poważne utrudnienie realizacji celu postępowania.

Wstrzymanie obowiązku dalszych spłat kredytu na tym etapie postępowania, Sąd uznał za środek odpowiedni i wystarczający do prawidłowego zabezpieczenia roszczeń powodów w zakresie roszczenia niepieniężnego.

W zakresie wniosku strony powodowej w przedmiocie udzielenia zabezpieczenia poprzez zakazanie pozwanemu złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytu i zakazanie pozwanemu dokonywania wpisów w rejestrach dłużników w tym do Biura (...) S.A. informacji o niespłacaniu przez powodów rat kredytu wynikających z

przedmiotowej umowy kredytu wskutek ich wstrzymania na czas niniejszego postępowania, to należy wskazać, że wnioski te w ocenie tutejszego Sądu nie zasługiwały na uwzględnienie.

Przepis art. 755 k.p.c., statuuje ogólną zasadę, iż sposób zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych winien być odpowiedni do okoliczności. Oznacza to, iż interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia wpływa na zastosowanie należytego sposobu zabezpieczenia, który to sposób z kolei winien być odpowiedni dla zapewnienia wykonania przyszłego orzeczenia bądź realizacji innych celów postępowania.

Należy zwrócić uwagę na niekonsekwencję powodów, którzy z jednej strony twierdzą, że zawarta przez strony umowa kredytu jest nieważna, a z drugiej strony domagają się nałożenia na bank zakazu jej wypowiedzania. Pogląd ten należy uznać za błędny. Nie jest bowiem prawnie skuteczne wypowiedzenie umowy nieważnej. Jednocześnie nie można zabronić pozwanemu całkowitego wypowiedzania przedmiotowej umowy kredytu na podstawie innych okoliczności niezwiązanych z niespłacaniem przez powodów rat, których spłata została wstrzymana na podstawie niniejszego postanowienia.

Zdaniem Sądu uzasadnione zachowanie powodów polegające na wstrzymaniu się z obowiązkiem uiszczania rat wynikających z powyższej umowy nie może stanowić dla pozwanego banku podstawy do wszczęcia działań w zakresie informowania podmiotów trzecich o jego niewywiązywaniu się z postanowień umownych w związku z zawieszeniem obowiązku spłat rat kredytu w oparciu o udzielone im zabezpieczenie na podstawie niniejszego postanowienia. Zgodnie bowiem z przepisem art. 105 ust. 4i) Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1896) banki i instytucje (...) obowiązane są do informowania instytucji upoważnionych do gromadzenia, przetwarzania i udostępniania informacji o całkowitej spłacie zobowiązań, ich wygaśnięciu, stwierdzeniu nieistnienia zobowiązania, korekcie jego wysokości oraz o nowo powstałych zobowiązaniach i ich aktualizacji. Natomiast w świetle przepisu § 1 ust. 2 pkt b), c), e), g), h), i) i j) Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23 czerwca 2016 r. w sprawie szczegółowego zakresu danych podlegających wymianie pomiędzy instytucjami utworzonymi na podstawie przepisów prawa bankowego a instytucjami pożyczkowymi i innymi podmiotami (Dz. U. z 2016 roku poz. 971) zakres danych podlegających wymianie pomiędzy w/w instytucjami, a instytucjami pożyczkowymi w celu oceny zdolności kredytowej konsumenta i analizy ryzyka kredytowego, obejmuje dane dotyczące zobowiązania, w tym: źródło zobowiązania, kwotę i walutę zobowiązania, warunki spłaty zobowiązania, przebieg realizacji zobowiązania, stan zadłużenia z tytułu zobowiązania, datę wygaśnięcia zobowiązania i przyczyny niewykonania zobowiązania lub dopuszczenia się zwłoki w jego wykonaniu. Powyższe oznacza, że niespełnianie przez powodów świadczeń oznaczonych w przedmiotowej umowie kredytu na skutek wstrzymania obowiązku spłat comiesięcznych rat kredytu w oparciu o udzielone pozwanemu zabezpieczenie na podstawie postanowienia wydanego w niniejszej sprawie, nawet w przypadku przekazania przez pozwany bank tego rodzaju informacji do w/w instytucji zobowiązuje ten bank do przekazania także informacji o przyczynie ich nieuiszczania czyli informacji o udzielonym zabezpieczeniu i wydanym w przedmiotowej sprawie postanowieniu w tym zakresie. Takowe uregulowanie wyklucza winę powodów w niespłaceniu rat.

Z przytoczonych względów, na mocy wyżej powołanych przepisów, orzeczono jak w punkcie 1. sentencji postanowienia, oddalając wniosek powodów w pozostałym zakresie jak w punkcie 2.

SSR (del.) Piotr Grenda

Sygn. akt. XXVIII C 8922/21

Zarządzenia:

1. (...)

2. (...)

SSR (del.) Piotr Grenda